

V Liberci 25. listopadu 2024

TISKOVÁ ZPRÁVA

PROCES ŠETŘENÍ A UZNÁVÁNÍ NEMOCÍ Z POVOLÁNÍ

V úterý 19. 11. 2024 proběhl seminář pro zaměstnavatele zaměřený na celý proces šetření a uznávání nemocí z povolání.

Nemoc z povolání vzniká nepříznivým působením chemických, fyzikálních, biologických nebo jiných škodlivých vlivů. Zároveň musí být uvedena na seznamu nemocí z povolání (nařízení vlády č. 290/1995 Sb., kterým se stanoví seznam nemocí z povolání, v platném znění) a musí být splněny podmínky, které seznam pro tuto nemoc uvádí. Nemocí z povolání se rozumí též akutní otrava chemickými látkami.

Povinnost odeslat k poskytovateli pracovnělékařských služeb osobu, u níž na základě odborného vyšetření vzniklo podezření na nemoc z povolání, má podle zákona o specifických zdravotních službách ošetřující lékař a dále zaměstnavatel, má-li důvodné podezření na její vznik.

Šetření profesionality nemoci začíná na středisku nemocí z povolání podáním žádosti. Pro území Libereckého kraje udělilo Ministerstvo zdravotnictví povolení k poskytování pracovnělékařských služeb v rozsahu diagnostické, dispenzární a posudkové péče k uznávání nemocí z povolání Krajské nemocnici Liberec a.s. Povolení je udělováno vždy na období 10 let, nyní je vydáno na období do 31. 3. 2033.

Jako profesionální onemocnění lze posuzovat pouze nemoci uvedené v příloze nařízení vlády č. 290/1995 Sb. V žádosti je třeba uvést přesně určenou diagnózu onemocnění, které má být posuzováno, stanovenou příslušným odborným lékařem, a to včetně výsledků požadovaných klinických vyšetření pro danou diagnózu.

„Dále se mj. dokládá přesný seznam zaměstnavatelů s daty, kde nemocný pracoval, a to i v minulosti, včetně profesí a výsledky objektivních vyšetření. Například u syndromu karpálního tunelu se jedná o výsledky elektromyografického vyšetření vždy před operací, rentgenu plic a spirometrického vyšetření u prašných onemocnění plic či výsledky laboratorních vyšetření podle povahy onemocnění k upřesnění vývoje nemoci, popřípadě k vyloučení jiných příčin,“ vyjmenovává MUDr. Dana Čermáková, vedoucí oddělení nemocí z povolání KNL.

Ověřování podmínek vzniku onemocnění pro účely posuzování nemocí z povolání provádí na žádost místně příslušného střediska nemocí z povolání orgán ochrany veřejného zdraví, tj. krajská hygienická stanice.

„Objektivním hodnocením rizikového faktoru práce, který má vliv na vznik šetřeného onemocnění, je měření, které provádí autorizovaná laboratoř Zdravotního ústavu. Měření je prováděno za standardních pracovních podmínek na zapracované osobě, stejného pohlaví, věkově i fyziognomicky blízké, stejné laterity. Nejčastěji ověřujeme faktory lokální svalové zátěže, pracovní polohy, vibrací a hluku. V letošním roce jsme provedli již 13 takových měření, v roce 2023 jich bylo 15,“ popisuje Ing. Kateřina Forýsová, Ph.D., ředitelka odboru hygieny práce KHS LK. *„Než dojde k samotnému měření, musíme prověřit, zda zaměstnanec v rozhodném období pracoval a zda se při výkonu jeho práce vyskytuje příslušný rizikový faktor. Prokáže-li měření překročení hygienických limitů pro sledovaný rizikový faktor, jsou splněny podmínky pro uznání nemoci z povolání a KHS vydá ve věci závazné vyjádření.“*

Samostatným tématem semináře bylo chronické onemocnění bederní páteře a jeho uznávání jako nemoci z povolání. **Chronické onemocnění bederní páteře způsobené dlouhodobým přetěžováním těžkou fyzickou prací, spojené s dočasnou pracovní neschopností pro tuto diagnózu o celkové době alespoň 12 měsíců během posledních 3 let je na seznamu nemocí z povolání pod položkou II.11 od 1. 1. 2023.** Nemoci vznikají při těžké práci, při které jsou příslušné struktury dlouhodobě přetěžovány natolik, že přetěžování je podle současných lékařských poznatků příčinou nemoci – práce vykonávána nejméně 3 roky, alespoň 60 směn ročně a kompresní síla na ploténku L4/L5 překračuje hygienický limit 3 400 N. Svoji roli hrají flexe a úklon trupu, hmotnost břemene a vzdálenost úchopu, používání tažných a tlačných sil.

„Uznání nemoci z povolání má dopad na další pracovní život zaměstnance a jeho uplatnění na trhu práce, soukromý život nevyjímaje. Proto je důležité znát podstatu působení rizikových faktorů, co mohou způsobit a jak se jim bránit. K tomu slouží preventivní i rehabilitační opatření. Odpovědnost za nastavení

preventivních opatření nese zaměstnavatel. Zaměstnance s nimi prokazatelně seznámí a je odpovědností zaměstnance je dodržovat,“ vysvětluje MUDr. Vladimíra Lipšová, vedoucí Centra hygieny práce a pracovního lékařství, Státního zdravotního ústavu.

Vědecké studie prokázaly, že zvýšené riziko vzniku poškození bederní páteře je zejména u pracovníků, u nichž je výkon práce spojen s opakovanou ruční manipulací s břemeny nebo s opakovaným zaujímáním nepříjemných pracovních poloh trupu, především pak při souběžném výskytu obou jmenovaných nepříznivých faktorů. Týká se to např. některých typů práce ve stavebnictví, ve výrobě nebo ve zdravotnictví, pokud dochází k pravidelnému zvedání pacientů a k vysoké zátěži páteře. Studie naproti tomu nezjistily významné poškození při sedavé práci.

„Pro podezření na nemoc z povolání určuje středisko nemocí z povolání rozhodné období, které je hodnoceno. V případě chronického onemocnění bederní páteře jsou to 3 roky od verifikace, každý rok hodnotíme samostatně. Ve výrobní sféře se může stát, že za toto období dojde ke změně technologie a manipulačního vybavení, to znamená v některých případech změnu pracovní polohy i břemen. Tyto změny ve výrobě pak komplikují vlastní měření a hodnocení,“ upozorňuje Mgr. Karolina Mrázová, Ph.D., vedoucí oddělení fyziologie a psychologie práce, Zdravotního ústavu se sídlem v Ústí nad Labem.

Věcně a místně příslušným orgánem k přezkoumání lékařských posudků podle zákona o specifických zdravotních službách je Krajský úřad Libereckého kraje. Krajský úřad do 30 dnů ode dne doručení spisu s návrhem na přezkoumání lékařského posudku tento návrh na přezkoumání buď zamítne a napadený lékařský posudek potvrdí, nebo napadený lékařský posudek zruší a vrátí věc poskytovateli k vydání nového lékařského posudku, nebo napadený lékařský posudek zruší. Lhůta 30 dnů se přerušuje v případech vyžádání si odborného posouzení nebo přezkoumání postupu při ověření podmínek vzniku nemoci z povolání. Proti rozhodnutí krajského úřadu se nelze odvolat.

„Krajský úřad Libereckého kraje řeší jednotky přezkumů lékařských posudků o nemoci z povolání. Návrh na přezkum může podat posuzovaná osoba nebo zaměstnavatel. V letošním roce jsme dosud přijali celkem čtyři návrhy, z nichž dva jsme potvrdili a dva jsou v řešení. V loňském roce jich bylo celkem devět, dva se týkaly uznání nemoci z povolání a sedm naopak neuznání. Všechny jsme potvrdili,“ doplňuje Mgr. Kateřina Gerö, vedoucí správního oddělení odboru zdravotnictví KÚ LK.

Organizace semináře opět proběhla ve spolupráci Svazu průmyslu a dopravy České republiky, Okresní hospodářské komory Liberec, Krajské nemocnice Liberec, Spolku pro rozvoj lidských zdrojů Liberec a Krajské hygienické stanice Libereckého kraje, která je odborným garantem akce. Semináře se zúčastnilo 30 zástupců firem z Libereckého kraje.

„Dnešní seminář byl letos v pořadí již třetí ve spolupráci a s odbornou garancí zajištěnou KHS LK. Jsem ráda, že mohu říci, že zaměstnavatelé si uvědomují nebezpečí působení rizikových faktorů, současně mají zájem se v této oblasti vzdělávat a jsou ochotni své poznatky sdílet a nebojí se diskutovat. V rámci zpětné vazby na konci semináře jsme společně nastínili možná další témata na příští rok,“ uzavírá Naděžda Vojtíšková, regionální manažerka Svazu průmyslu a dopravy ČR pro Liberecký a Královéhradecký kraj.

[Nemoci z povolání v Libereckém kraji v roce 2023](#)

[Národní registr nemocí z povolání](#)

Zuzana Balašová
tisková mluvčí KHS LK